

De Cultuurtuin – een waardevol bezit dat achteloos wordt vernietigd.

Korte historie van de Cultuurtuin

De Cultuurtuin – de Cul – bestaat sinds 1898 en is een belangrijk stuk Surinaams erfgoed. Het is een proeftuin die is aangelegd op de voormalige cacao-plantage Wolfenbittel. Vanaf 1903 ressorteerde de Cultuurtuin onder het Landbouwproefstation. Het doel van de tuin was de studie van de groei en vermeerdering van landbouwgewassen, bomen, sierplanten en snijbloemen. De tuin werd gebruikt als bron van plantmateriaal voor de landbouw, en voor de productie van sierplanten en laanbomen voor de stadsbeplanting. Veel planten werden aangevoerd uit het buitenland, vooral uit Indonesië. Zaden van waardehout-bomen en andere economisch belangrijke bomen uit het binnenland van Suriname werden uitgezaaid in de tuin, en zijn na meer dan 100 jaren woudreuzen geworden. Er staan dus heel wat unieke planten en bomen in de Cul, en ook planten die je elders niet ziet in het kustgebied van Suriname.

In het begin van de 20ste eeuw kreeg de Surinaamse landbouw te maken met veel ziekten en plagen. Daarom werd de tuin steeds meer gebruikt als onderzoeksstation, voor de ontwikkeling en het testen van nieuwe plantenrassen die beter bestand waren tegen ziekten en plagen. Er vond ook onderzoek plaats naar de relatie tussen de groei van gewassen en de bodem en waterhuishouding. Vanaf de jaren veertig kreeg de tuin een meer publieke functie, en werd vanaf die tijd ook gebruikt als recreatiepark. De Cultuurtuin groeide in 1962 uit tot een gebied van 70 ha waar er 110 arbeiders werk vonden. In de jaren zeventig werd 8 hectare van de totale oppervlakte gebruikt voor de oprichting van de Paramaribo ZOO.

In 1980 werd een inventarisatie van de voorkomende planten gemaakt door Pieter Teunissen, en Hanny van der Lande samen met Frits van Troon, waarbij een voorlopige lijst van nuttige planten en sierplanten in de Cultuurtuin werd gemaakt. In 1982 werd de inventarisatie vervolgd en uitgebreid met een kartering van de nuttige planten en sierplanten. Tijdens de bovengenoemde inventarisaties werden van enkele planten specimens (gedroogd) gemaakt en in de collectie van het herbarium geplaatst. In 2013 heeft het Nationaal Herbarium van Suriname in opdracht van de Stichting Nationale Parken (STINAPA) samen met Pieter Teunissen weer een aanzet gegeven voor een herinventarisatie van de Cul. Tegelijkertijd hebben 2 studenten van het Natin een deel van hun afstudeeronderzoek in de Cul gedaan. De studenten van de in 2018 opgestarte studierichting Biologie (FWNW) van de Anton de Kom Universiteit van Suriname bezoeken dit gebied frequent voor hun opleiding. In maart 2020 is het Nationaal Herbarium van Suriname begonnen met het verzamelen en conserveren van de nog in de Cul voorkomende planten, waarbij studenten actief betrokken worden. De Cul is daarnaast ook een multifunctioneel bosrijk gebied in het centrum van Paramaribo, met daarin terreinen van de ZOO, Telesur en Gazelle. Sporters en recreanten maken

dagelijks gebruik van de bospaden, die tevens een onderdeel zijn van het trimparcours.

Door de toenemende verkavelings-activiteiten, gaat een stuk gemeenschappelijk Surinaams erfgoed verloren, en worden de actuele functies van het gebied aangetast. Dat erfgoed en die functies op die lokatie, vlakbij het oude historische centrum van Paramaribo, zijn niet vervangbaar. Verkavelen en derden accommoderen daarentegen kan je makkelijk en liever elders doen.

Waarom is de cultuurtuin zo uniek en waardevol?

De Cultuurtuin:

1. Het is de enige groene ruimte zo dichtbij het centrum van Paramaribo, waar de gemeenschap binnenlandse en buitenlandse bomen en andere planten kan bezichtigen. Het kan gezien worden als het belangrijkste stilte- en rustgebied van Paramaribo.
2. Het is een locatie met een zeer unieke collectie van planten met deels oorspronkelijk bos en aangeplante bomen die inheems ofwel uitheems zijn. Een aantal van deze bomen is meer dan 100 jaar oud. De diversiteit aan soorten planten is zeer groot en dat is in bijzonder van belang voor de aanwezige fauna. Hierdoor is het o.a. de ideale plek om midden in de hoofdstad actief te "vogelen".
3. De Cul herbergt opstallen van de Surinaamse Orchideeën en Sierplantenvereniging, de Paramaribo ZOO en sport accommodaties: trimbanen, trimparcours en sportvelden.
4. Het is een uitstekende locatie voor een natuurhistorisch en cultuurhistorisch museum.

Voor de "niet gebruikte" beboste delen van de Cul die men wil verkavelen bepalen het groene en rustige karakter van de omgeving. Als alles ineens deel wordt van een drukke wijk met woningbouw, dan krijg je een heel andere situatie, net zoals overal elders in Paramaribo.

Het Nationaal Herbarium van Suriname heeft ten doel de Surinaamse gemeenschap, in het bijzonder studenten en docenten van verschillende niveau's, van dienst te zijn. Dit geschiedt middels het verrichten en faciliteren van onderzoek en het ondersteunen van educatie en dienstverlening. Het Nationaal Herbarium van Suriname legt bijzondere nadruk op het gebruik van de Cultuurtuin voor educatieve doeleinden.

Wij tekenen protest aan tegen de verkaveling van de tuin voor residentiële doeleinden vanwege het unieke en waardevolle karakter van de tuin.

De tuin met haar historie en diversiteit van meer dan 350 plantensoorten bezoeken we jaarlijks met studenten, om ze kennis te laten maken met inheemse en exotische planten. We leren hun gespecialiseerde veldmethodes aan zoals vegetatie-opnames, diversiteit inventarisaties, observeren van de fenologie van de planten (wanneer ze bloeien en vruchten maken), en het conserveren van plantmateriaal voor wetenschappelijke doelen. De studenten zijn afkomstig van verschillende

opleidingsniveaus, in het bijzonder van het Natuurtechnisch Instituut (NATIN), Instituut voor de Opleiding van Leraren (IOL) en de Universiteit van Suriname (AdeKUS), te weten de studierichtingen Biologie (FWNW) en Milieuwetenschappen (FTeW). Er zijn studenten die nu de vegetatie van de tuin bestuderen als deel van hun afstudeeronderzoek. Wanneer het terrein wordt verkaveld, dan wordt de vegetatie vernietigd, en dan kunnen wij deze activiteiten niet meer ontplooiën. Bij ons rijst dan ook de vraag of men de belanghebbenden geraadpleegd heeft, en de educatieve en wetenschappelijke functie van de tuin overwogen heeft voordat men gronden binnen de Cultuurtuin heeft uitgegeven?

Wij pleiten voor het terugdraaien van de uitgave van gronden binnen de Cultuurtuin, zodat de totale gemeenschap, inclusief docenten en studenten, gebruik kan blijven maken van de Cultuurtuin.

De Cultuurtuin is een prominent en uniek stuk erfgoed en is vooral bereikbaar voor de studenten en docenten om hun onderzoek te kunnen doen. Neem deze nalatenschap, dit natuurlijke toevluchtsoord, niet van ons weg.

Het Nationaal Herbarium van Suriname

Anton de Kom Universiteit van Suriname

